

► TEMA

Sensacions predigitals

Que la tecnologia ha canviat les nostres vides és innegable. No obstant això, encara queda gent que es resisteix a introduir-se en aquest món o que vol recuperar, des de la resistència o el romanticisme el plaer d'escollir la ràdio clàssica, o de rebel·lar les fotografies i seguint gaudint-les en paper. I és que hi ha sensacions, condicionades per la tecnologia, que són úniques i inimitables.

La mida humana dels aparells analògics

♦♦ Neus Fernández Quetglas *

Actualment vivim en el que es coneix com a «societat digital», un terme associat a límits borrosos entre allò privat i públic, entre temps de treball i oci, i en el qual els dispositius digitals personals han penetrat en la nostra vida quotidiana. S'han difuminat les divisions social-material, aprop-alluny, i «allò digital»

s'associa amb l'empoderament en la societat tecnològicament saturada d'avui dia. Les tauletes, telèfons intel·ligents i ordinadors portàtils són omnipresents.

Com podria defensar el teòric social, Michel Foucault, aquests dispositius digitals i d'ús personal són objectes emprats i implementats de manera estratègica per dominar-nos. De fet, qui més qui manco està enganxat a aquestes tecnologies i ens és difícil evitar estar hiperconnectats.

Alhora però, el mercat de les tecnologies predigitals gaudeix d'un revival, amb la recuperació i venda de bell nou de discs de vinil, ràdios clàssiques, telèfons fixos, càmeres fotogràfiques analògiques,... Què ha motivat aquest ressorgir? L'adopció de tecnologies predigitals en la societat postdigital té a veure amb les negociacions de poder social i la instància particular. Vol dir que, pensant en recuperar

antics aparells, podem d'alguna manera resistir-nos a la dominació al que ens veim sotmesos amb les tecnologies actuals.

La presència d'aparells predigitals té la voluntat de reempoderar-nos a través de tecnologies menys invasives, com una acció de ressort quan identifiquem una relació asimètrica, en la qual hem donat autoritat i obediència, per exemple, als mòbils. Així, ens trobem en una situació d'estira i amolla entre les tecnologies predigitals i les digitals. Mentrestant, aquest revival ha estat fàcilment identificat i estudiat pel mercat, el qual aposta per recuperar els dispositius predigitals a l'estil vintage, moltes de vegades només per satisfer un afany de nostàlgia dels consumidors, d'altres una estètica, i sempre per un benefici empresarial.

* Periodista per la UAB i doctora en Història per la UIB

► TEMA

La privatització de l'espai?

El passat mes de desembre el president dels EUA, Donald Trump va signar la Directiva 1 de Política Espacial, amb la pretensió de tornar a enviar astronautes a la Lluna i si se pot a Mart. No obstant això, la manca de calendari i de pressupost públic pot significar una proposta més simbòlica que real.

La cursa espacial

♦♦ Josep Maria Buades *

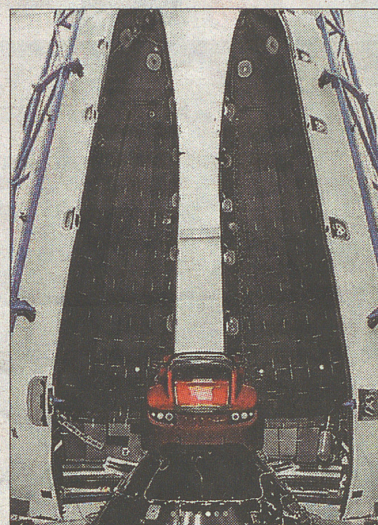

L'any passat celebrarem el 60è aniversari de l'inici de l'era espacial. Va ser un començament modest, és veritat. Al 1957 els soviètics aconseguiren posar en òrbita un petit satèl·lit, l'Sputnik, el bip-bip del qual va posar ben nerviosos els màxims dirigents occidentals. Un nerviosisme que es tornà humiliació quan el cosmonauta rus Yuri

Gagarin es va convertir en el primer home enviat a l'espai.

Els americans es traurien l'espina el 1969, posant l'home a la Lluna. L'inventor de les tristament famoses bombes V-2 esdevingué el màxim responsable del projecte Apol·lo. Per a l'ambiciosa empresa calgué construir el Saturn V, el coet més potent fet fins al present. Anar a la Lluna, però, tingué més efecte propagandístic que científic o econòmic.

Als anys vuitanta els Estats Units aprofitaren l'espai per remarcar la

seva superioritat tecnològica. Projectes com el transbordador espacial o el sistema antimíssils conegut com «Guerra de les Galàxies» tingueren un paper propagandístic evident. A partir dels anys noranta, després de la Guerra Freda, hem

experimentat un increment dels projectes espacials de caire científic o comercial, on la col·laboració internacional ha estat freqüent. Avui no podríem viure sense les comunicacions via satèl·lit o sense el GPS dels nostres mòbils.

El passat 6 de febrer va marcar un altre capítol en la cursa de l'espai. Per què? Perquè el projecte el va dur a terme una empresa privada, propietat d'Elon Musk, el típic inventor/home de negocis al millor estil Edison. A més, ha demostrat preocupació per l'eficiència, aconseguint que dos dels tres coets propulsors tornassin a la base sense cap dany. I finalment, perquè el llançament ha tingut una finalitat propagandística, però no per defensar la superioritat de cap nació, sinó per vendre millor el cotxe Tesla, produït per una altra empresa del mateix Musk.

* Doctor en Història

► TEMA

Geografia i Llengua

Recentment s'ha publicat l'Atles lingüístic mariner de Francesc de Borja Moll, qui es va pagar de la seva butxaca totes les despeses per a fer les enquestes durant els anys seixanta del segle XX. Gràcies a la seva tasca voluntària, avui podem conèixer mots que avui en dia no podrien ser recollits a les nostres poblacions de costa.

Atles lingüístic mariner, de Francesc de Borja Moll

♦♦ Joana Mª Petrus *

La Geolingüística, deler pels mots i pels llocs, és una vella disciplina que estudia la llengua en l'espai i com els parlars populars canvien d'aquí a allà, d'ahir a avui. L'aplicació dels Sistemes d'Informació Geogràfica als treballs geolingüístics reviscolen l'enriquidora

confluència entre la geografia i la llengua, entre els parlants -dadors de noms- i els territoris.

Com si d'una pell teixida amb mots es tractés, els Sistemes d'Informació Geogràfica ens permeten crear capes d'informació lèxica i fonètica, revestir la terra amb sons, fent-la humana. El grup de recerca en Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB) i el Servei de Sistemes d'Informació Geogràfica i Tele-detecció de la UIB acaben de publi-

car una obra inèdita d'immens valor no només pels lingüistes, sinó també pels geògrafs: l'Atles lingüístic mariner de Francesc de Borja Moll. L'Atles recull la terminologia marinera en català que recuperà el filòleg menorquí entre 1966 i 1970, quan participà en l'ambiciós projecte de construir l'Atlante Linguistico Mediterraneo (ALM), una iniciativa del filòleg Mark Deanovi amb el suport de la Fondazione Giorgio Cini de Venècia. L'ALM és el primer atles lingüístic que considera sistemàticament llengües i dialectes de diferents famílies lingüístiques

representades a l'àrea mediterrània a través del lèxic dels mariners, pescadors i mariscadors de les seves riberes, gràcies a una enquesta de 810 termes.

Els llocs i el lèxic que Borja Moll recollí fa 50 anys reneixen a l'espai virtual de l'Atles (<http://www.uib.cat/depart/dfc/gresib/atles.html>). A Maó, baldreig; a Andratx, mar desbaratada; a Eivissa, tràngol; a la Vilajoirosa, mar rebolida; a Cullera, mar alborotà; a l'Ametlla, mar de fondo. Estimar és un lloc va dir el poeta, i a cada lloc hi ha un nom i una forma particular de dir les mateixes coses.

* Professora del Departament de Geografia de la UIB

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)